

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ш. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРИЮ:
Місячно 5-00 зок.
Чвертьрічно 15-00
Піврічно 27-50
Річно 55-00
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зок., Німеччині 7-50 зок.,
Швейцарії 5 ш. фр., Чехословач-
чині 30 ч. к., Румунії 150 зок., Бос-
гарії 7-50 зок., Австрії 7-50 зок.,—
Зінна адреса 1 зок.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в КАЛУШІ, вул. Сівецька ч. 16.
і в ПЕРЕМІШЛІ, Красінського 63.

Жадайте оферт та цінників.

Перед присудом...

Львів, 11. квітня 1930.

I.

Великий харківський монстр-процес проти 45 обвинувачених членів „Спілки Визволення України“ обличається до свого трагічного кінця. Так зване доказове поступовання вже покінчене. При своїй комуністичній прокуратурі, що домагається для всіх підсудних кари. Один з них, а саме представник державної прокуратури Михайло домагається кари смерті аж для 21 обвинувачених. Від моменту, коли на салі харківської опери, в якій відбувається суд, прогомоніли ці страшні слова Михайлика, пролісся понад усе українську землю чорнокрилий демон тривоги і жаху. Кожне українське серце затріпотіло на цю жахливу вістку, кожне відчувало біль на згадку про епічний і великий трагедії, в якій провідні діячі національної української культури, активні репрезентанти цієї національного визволення можуть втратити життя від комуністичних куль.

Останні дні харківського процесу проходять серед винятково важкої та невинної атмосфери не тільки для обвинувачених, що відчували над собою позив смерті, але і для всіх національно настроєних громадян на широкій українській землі. Во коли в салі суду запанував уже настрій ершованості серед прокураторів, суддів і глядачів, то харківська комуністична вулиця, „ожила“ магічною паличкою ДПУ (чеки) вловити від „недоволення“, що комуністичні прокуратори, мовляв, за „ласкаві“, за „толерантні“, коли домагаються смерті тільки для 21 обвинувачених. Вона, ця безвольна, тугоумна комуністична вулиця, домагається кари смерті для всіх 45 обвинувачених. Чим більше кривди, тим для неї краще, бо більше емоцій, більше нагоди для задоволення садистичних нахилів.

Комуністична вулиця не питає: чому і за що судять 45 українських провідних діячів, так само, як не цікавиться тим, ким є ті, що мають пасти жертвою диктаторського режиму та закріплювати арешту комун. ірици в українськими національними ідеалами, свободою слова і думки. Ця сама комуністична вулиця, що робить усе до владі чекістських аранжирів, нічого не ападує, нічого з нічим не порівнює, бо вона — садисте знаряддя, що має „лаштувати настрої прокураторів“.

Коли в кожній майже конституційній європейській державі комуністи, що приймають явного державного перевороту, мають свободу організації, свободу слова і думки, то в державі комуністичного режиму навіть тих, які в думках не погоджуються з комуністичним світоглядом, або які в літературі оберігають нейтральність у тому напрямі, що не звелічують у мистецьких творах комуністичної диктатури так само як і ніякого іншого режиму, — кваліфікують як ворогів пролетаріату, зрадників революції. Словом як контрреволюціонерів, гідних тільки крісової чи революційної кулі.

Але як харківські судді і прокуратори так і чекісти — спеціалісти від провокації та кривавого терору, повинні собі раз усвідомити, що революційна чи крива куля не є ніякою зброєю у боротьбі з ідеєю. Куля і революція можуть загнати ідею в найдавший акамарин душі, можуть її увязити, замкнути її на деякий час від від на світ, але ніколи не можуть її вбити.

Обвинувачені в харківському процесі це репрезентанти великої і цієї національного визволення, носії національного світогляду і національні українські діячі. Їх можна стівіати як собак, що зрештою комуністи робили вже масово, особливо в діях громадянської війни, але ніколи разом з ними не можна усмерити тих ідей, за які вони віддають життя.

Брати відсотки від своїх капіталів не зла річ, але будете їх мати тоді, коли свої ошадности складатимете в

Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

У 10-ліття смерті

Наталії Кобринської

підписки на визволення української землі, відбувається для 13. квітня 1930 р. в 12-й год. в поз. в салі Укр. Бесіди

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ

на яку запрошує Українську Громаду
Союз Українок у Львові.

ПАНАХИДА за Покійну відбувається для 12. квітня 1930 р. в 9. год. рано в церкві Успенія Пр. Д. М. (Болоської) при вул. Руській. 1812 2—2

Наш білянс.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 5. квітня 1930.

Вже найбільше побіжний погляд на плановану програму останньої осінньої бюджетової сесії та на реальні її висліди зявляється, що загальні умови праці підчас цілої сесії були настільки ненормальні, що сама ця ніби „звичайна“ сесія була дійсно своєю атмосферою і всім своїми перипетіями зовсім „надзвичайно“ ненормальна, і що тому з того погляду належить оцінювати її підсумки.*) Це торкається у цілій основі також реальних підсумків діяльності Української Парламентарної Репрезентації підчас останньої сесії.

Ми вже вказали, як то польські парламентарії, з ласки президентського декрету про відомження сесії і двох кабінетних криз, фізично не мали часу зайнятися такими справами, як — господарська криза, реформа податкової системи, закордонна політика держави... Ми вказали, як в існуючій підчас минулої сесії наелектризований атмосферії навіть ті справи, котрі були стрижнем сесії, кінцево-кінцем виявили покаралені в пошкривляванні (бюджет, конституція). Коли хочемо бути об'єктивні, то мусимо признати, що ці 2 з половиною місяці, в яких „працював“ сейм, були якнайбільше несприятливі під погляджування справ національної політики.

Національна проблема, чи пак „справи національних меншин“, це взагалі така непопулярна в польських масах і така невідчужа для польських політиків тема, що вони її завжди досіль минали і минають, не будучи психічно підготованими зайнятися нею. Це прецінь давно відома тайна 11-тилітньої провізії, яка паує у польській державній національній політиці і тайна монополії ендеків (а ніби по ендеків думують та настроєної частини „санаційного табору“), які єдиною цією політикою займаються: ніхто інший із поляків займатися нею не має охоти. Отже цілком зрозуміло, що тим більше підчас останньої сесії, підчас шалючої боротьби за устрій і владу в державі внутрі самого польського політичного табору, національна політика вішда геть на задній план і все те, що з національною політикою

*) Цей допис тісно зв'язаний з дописом п. н. „Білянс“, поміщеним на передовому місці в „Діло“ з дня 9. к. м. — Прия. Ред.

Просимо уважно прочитати і розважити!

Дуже часто трапляються в продажах випадки пофальшування набилю, а масла з окрема.

Тому не тільки з громадянського обов'язку здійснювання канча „свій до свого“, але передовсім у власному інтересі, всі купувачі НАБІЛІ І МАСЛО ТІЛЬКИ В СКЛЕПАХ „МАСЛОСЮ-ЗУ“, бо там є під гарантією правдиві і здорові.

Жадайте всюди тільки масла зі знаком:

НА СВЯТА всі Плані постановили раз у рік поробити свої закупки зі скла й порцеляни тільки у фірмі 1804 2—3

Олександр ОНИСЬКО
Львів, вулиця Галицька ч. 20.

РОВЕРИ! „Puch“ і „Minerva“

Виключна продаж „Puch“ — „Dorland“ сплати.
Львів, вул. ЯГАЙЛОНСЬКА ч. 20. Тел. 23—11.
1827 1—3

мало щось спільного, було вирішувало по думці єдиної в цій справі активної групи — ендеків, чи пак тієї по ендеків думуючої і настроєної санаційної групи, яка здобула собі в ББ. рішачий у цій ділянці вплив.

Таким робом ані один із українських законопроектів (внесків), який має би суттєве значіння, не прийшов взагалі на денний порядок пленарних засідань сейму. Таким теж робом усі буквально поправки, зголошувані представниками Української Парламентарної Репрезентації при розгляді бюджетового презимінара на рік 1930/31, були більшістю голосів польської правни і ББ. відкинені. Факт, що за відкиненням тих поправок, що вставляли до бюджету означені суми на українські культури і господарські цілі, голоували і такі польські партії, як ППС, „Визволені“ і Стронництво Хлопеке, можна пояснювати собі ріжно: 1) що все одно — ліві чи праві — настільки просили ендеківську ментальність відносно українців, що коли йде конкретно мова про права, про гроші, а не пуста декларация, — тоді в рішачий момент завжди „ліві“ „досадають“ до „правих“, або — взагалі усуваються в терену дискусії, залишаючи поле „правим“; 2) що в усіх польських партіях існує нехиль до полагодування всяких актуальних національних болячок при бюджеті і 3) що польські ліні соймові клуби злякалися в останніх місяцях гірше, ніж колинебудь, стягнути на себе „одію“ „опікунів ворожих польській державності елементів“, — злякалися демагогічних атак збоку ендеків-санації. Факт фактом, що в останній сесії ми бачили зворушливий єдиний польський фронт від ППС вія партії „центра“ і ББ до ендеків, в ідеальній гармонії, відзначаючи мовчки, без дискусії, усі найпримітивніші українські вимоги.

Таким робом український білянс конкретних здобутків за останню соймову сесію безумовно негативний. Жалких колієрних уступок не адо-буто. Все осталося по старому, — у трьохмісярдовому бюджеті не фігурують позиції на українську культуру і народне господарство, надалі обов'язує утворювати шкільний закон, не зрушена з місця справа українського університету, надалі падають у „Народньому Домі“ п. Бачинський, надалі український парід позбавлений в офіційній термінології свого національного імені. Тому, коли хто думав і вірив, що Українська Репрезентація, увійшовши до польських законодатних палат, усі ці болячки усуве, що вона переведе в усіх цих і багатьох інших справах ревізію польського законодавства в існуючій польській „лінійній діяльності“, і що все те зробить реально, протигом одного-двох років перебування у Варшаві, то може справедливо на Українську Парламентарну Репрезентацію ремствувати, відполіючи повинним спростуванням голого факту.

Однак дозволимо собі сказати, що такий, наведений у своїх надіях критик, виявив би тоді жалюгідний примітивізм своїх поглядів на політику і тактику Української Парламентарної Репрезентації. На цю тему — варто висловити кілька окремих уваг

I. Келрин.

НЕЗАБУДЬТЕ пригадати своїм приятелям і знайомим, що постійні і точні передплатники „Діла“ будуть мати на-году 15. червня ц. р. одержати ДАРОМ, одну з 23 нагород в бібліотеках вартості 300 ам. дол., які адміністрація призначила для своїх передплатників.

3 приводу процесу в Харкові.

1. Від війни до революції.

Від Редакції. У зв'язку з процесом „Сіал-ка Визволення України“ в Харкові публікуємо міркування Ін. проф. д-ра І. Свєтлицького, з яких він гостро осуджує комуністичний терор. Оскільки при тій зазначено, що з його сучасників-двоєтелами світоглядом, який має в собі немало червоні анархізму, не погоджується. У статті не згадано авторство статті і деяких питань йому фраз, але не порушувати через те його думок.

Коли у вересні 1914 р. Східну Галичину заняли російські війська, а політична поліція і жандармерія стали скрізь слідити і дошукуватися шпionажі в користь Австрії. Тоді, здається, не було ані одного навіть тільки підозрюваного в українстві дому, якого царські жандарми і поліцейські як слід не перетрусали. Було тоді чимало крештів, заслання і всякої муки людям ділоно-сповинним ні в чому.

В той-же час по всій Австрії мучилися за тюремними рештками і за густою сіткою кімнатного друту тисячі простодушних громадян, що в найпростішій своїй вірі в конституційне право громадян на волю переконання. А скрізь мучилися люди скорію за своїми найближчими та думкою за австрійський день. Так, а вибухом війни запанували між людьми велике горе і гірка мука.

Але були серед нас отенх безталанних сіро-мах, десь на самих нивах та в підпіллі обірної душі живі — течії — наші на свободу віри в побіду якоїсь правди та любови майбутньої радості. Тим-то проти прав усього рахунку правдо-подібності поставив був на початку російсько-австрійської війни курінь Українських Січових Стрільців, що з австрійського боку виступив проти російської армії за волю України. А що в порівнянні з національними успіхами українці-галичан українці в Росії були куди в гіршому положенні, то нічого дивного, що серед УСС горіло велике завзяття поклати Росію і дати Україні те найменше своїх прав у конституційній Австрії, що було безперечно найбільшим досягненням українства в царській Росії. Проте всім ясно було, що австрійська конституція на російській Україні — це самостійність її. Був це час чматання конституції в абсолютному.

В тому-ж самому часі йшли відомі наради в російській державній думі. Глядали за причинами такої поразки й ганебного відвороту на яких 600 кілометрів узад від грудневого фронту 1914

р. Тоді в часі війни у неконституційній Росії заговорили так різко про всі державні й воєнні справи, що благочестиві громадяни конституційної Австрії — представники найвищих кругів її інтелігенції в російському полоні — всі в один голос стверджували, що австрійська цензура навіть за мирного часу не пропустила таких різких висловів і осудів діяльності правительств.

Міжним австрійським судам судили „держ-зрадників“ — вихоплених апоміж усіх своїх на-родів. Одних вішали на основі дуже скороченого капітально-офіцерського суду на прикордонних деревах; другі на основі доносу агентів „К.-Штете“ за присудом упрощеного воєнного суду повисали на приписаній шибениці; а ще інших підстрілювали й вішали без свідків і без суду на основі одного підозріння в зраді, шпionажі і т. п. Цю крику діли всі, а теж і малаїри та турки, що навіть місцевої мови не знали.

Прочитуючи сьогодні отсі короткі, таємні за-

Нова стаття Сталіна.

Сталін помістив у „Ленінградській Правді“ нову статтю, в якій зазначає, що спроба насильної колективізації закінчилась невдачею тому, що при переведенні колективізації комуністи допускались ріжних зловживань і то не тільки супроти „кулаків“, але і середняків. Сталін пише: „Колективні господарства створені скоро, почали скоро розпадатися і навіть ті селяни, які ставились до „колхозів“ прихильно, тепер відносяться до них ворожо“. Насильна колективізація розчаровує пролетаріат і веде до незгоди зі „середняком“, до дезорієнтації бідноти і вкінці до скріплення „кулаків“ й упадку авторитету комуністів. Сталін закликає комуністів, щоб вони мали відвагу признатись до помилок і завернути з хибного шляху. Боротьба із „кулаками“ є конечно і на місце господарства „крупнорішів“ і „павуків“ треба завести комунізм, але методи колективізації треба змінити і темп злагодити. В тому-ж числі „Ленінградської Правди“ поміщений декрет радянського уряду про злагодження колективізації.

Пангальос засуджений.

З Атен пишуть, що дня 8. ц. м. окремий суд, зложений зі сенаторів і послів, засудив б. диктатора, генерала Пангальоса і його міністра Вогонпулоса на 2½ року в'язниці та на втрату всіх громадянських прав за надужиття своєї влади. Пангальосові почислено 2 роки слідчої в'язниці, так що за пів року він вийде на волю.

проти власної суспільності і людства, вміти бачити і передбачувати небезпеки й боротися з ними, матиме вироблені змісли, освічений ум і для якого ніяке діло потрібне громадянству не буде чужим.

Інші народи вже давно зрозуміли, що таке Пласт і яка сила в ньому криється, але така вже наша доля, що ми за іншими народами волочимось черепашиною ходою і шойно задумуємось про потребу Пласту, а дехто навіть не здає собі справи в чому його сила. І тому не дивиня, що в нас панують, як каже один із піонерів Пласту: „національна конкуренція, боротьба, заздрість, ненависть, злоба, обманство“ і т. д. Але все-те мусить колись уступити місця пластовій ідеї: правдивій, заслуженій, власним трудом здобутій силі, божеській красі, мудрій обережності і геніальній бистроті ума, однак по-кищо виходить таке, що пластовою ідеєю могутнюють сусіди України, але українці не розуміли її як слід. (Д-р О. Тисовський: „Життя в Пласті“).

Всього доволі має наш нарід і багатство природне землі і вроджений талант своїх дітей, нема тільки добрих провідників. Це посвідчує і наша історія. Ніхто не дасть нам ідейних провідників. Вони виходять рідко з рідних шкіл, а тимбільше з чужих. Пласт тільки один може їх виховати.

В 1921 р. накладом Верховної Пластової Ради вийшла у Львові книжка д-ра Олександра Тисовського, члена Верховної Пластової Ради, під заг. „Життя в Пласті“. Хто зазнайомиться з її змістом, той певно іншими очима дивитиметься на Пласт, як на організацію молоді, для патріотичного всестороннього самовиховання.

Користаючи з нагоди, що мій я на хвилину відірватися від щоденних занять і покинути на короткий час міський гамір, вибрався я до Підляського до табору пластовських мовиків, щоб

писи про страхіття того недавнього жорстокого часу, ми дивуємось, що про все те і сліду немає серед похвальних голосів монополізованої воєнним урядом Австрії преси. А ми, примусові свідки російської дійсності 1914—17 рр., мусимо признати морально-громадянську нищість великої частини російської преси навіть консервативного напрямку часу війни над одночасною австрійською. Такий уже закон життя, що людина жадається великого страхіття й гадиться ним.

Почалась російська революція довгою важкою боротьбою організованого політичного підпілля з представниками влади. В обох столицях Росії і в столицях національних територій йшли один за другим акти політичної пісти, а за ними політичні процеси, засуди, підземні ка-замати, заслання, розстріли й шибениці... Але саме ота політична діяльність підпілля могла вплинути тільки при ідеологічній співпраці спільноті політичних свобод частини суспільності. Тим-то все передове громадянство кожної нації було на стороні постійної скритої революції. Без ідейного співробітництва вольних творців російської літератури, без вічного полум'я активного протесту творців мистецтва й науки, без загального співробітництва перхів інтелекту і споживників та носіїв ідей законної ворохобні і благо-словенної боротьби з неправдою і насильством — не було б революції в Росії та її... здобутків і... сучасних наслідків.

Здобутком революції, завдяки довголітнім діячам національного підпілля, було пробудження в масах діяльної самосвідомості і зрозуміння широкими колами суспільності ваги культурної праці. За цим прийшов національний підйом, па-стрічу якому мусіла піти всяка націоналізація, отож і українізація та білорусизація. „Уряд революційного селянства і робітництва“ мусів приступити до виконання свого чи не найлегшого й найдешевшого завдання.

Однак за сучасні гіркі і прегяжкі наслідки революції — за тісноту обивательського мешкання; за рабський побут живих людей в непевним завтра; за нищету, голод і холод бездомних; за невміння неосвіченої маси некаваліфікованого робітництва і темного селянства шанувати матеріал і час у боротьбі з простором; за нерозумну й нерозсудну реваншість верхів; за вічно голодну захланність наємців-прислужників; словом — за всі гіркі досвіди невдачливої революції морально-винні такі її колишні, сучасні й майбутні носії і прихильники.

У світі нема ніякого придбання без витрати, удачі без невдачі, життя без смерті. Сталося те й тут. Культурно-національні здобутки революції рівноважаться сьогодні тяжкими наслідками матеріальної скрути революційної доби, а ідеологія народної і національної революції опинилась на дні життя.

Так. Отсі сто тисяч передвоєнного підпілля російської держави, що постійно від віків під-держували законну таємну боротьбу з насильством і самоправством існуючої держави, що о-

бодай на часок відіткнути свіжим гірським воз-духом і приглянутись таборовому життю.

Півтора години їзди залізницею із Стрия і перед нами вже стація Брошнів, а звідти їзда лісною залізничкою до Підляного. Триває пона 4—6 годин; треба переїхати 45 км.; по дорозі навантажують дерево, відчіпляють вагони і до-лучують їх, тому їзда так довго тягнеться. Всеж таки їзда незвичайно приємна, тим при-ємніша, чим ближче доїздимо до Підляного. Разом зі мною їде один священик до Перегін-ська; один урядовець з Кракова, українець — до своєї доньки до табору, мій товариш, гімн. учитель зі Стрия І. К., що їде до своїх батьків до Осмолоди, одна пластушка і кількох бойків. Крім льор, що везли дерево, були тоді ще два вагони для людей; залізничкою може їхати кожний, хто хоче, без ніякої оплати, але упра-ва тамошніх лісів за ніякі нещасливі випадки не відповідає.

Разом із нами їде якась польська прогуль-ка — ціле товариство — до Осмолоди; неприєм-но вражає, що наших людей нема. У нас слід-но занадто мале зацікавлення красою нашої зем-лі, пам'ятками нашої старовини.

Згадати такі наші чудові місця як: Бубни-ще, Урич, Розгірче з їхніми замками та скала-ми, Скит Манявський з його мурами, ще деку-ди добре задержаними і багатим дечого. Чужі люди, якби мали їх, то давно вже були б подба-ли, щоб бодай в якийсь культурний спосіб можна дістатись до цих місць, якщо не автами, то возами, що стояли би там постійно; а на міс-ці можна би там дістати дещо із харчів. А в нас? Дійдеш напр. до Бубнища, сонце править аж шіт з тебе летиться, а якщо не взят ти із собою якого „дєствія“ хоч пропади. Чи не мій би наш Центросоюз Кооператив постаратись, щоб там відчинила яку кооперативу? можна би дати в той спосіб утримання неодному інвалідові, який міг би бути провідником. А так? тамтого року.

о. М. Р. ЦУРКОВСЬКИЙ.

Пластуни -- нова молодь.

Присвячую найдорожчим новикам, синові Романові і доням Вірі та Надії.

Для Пласту. — Памятка бувальщини. -- До пластового табору.

Небагато літ життя за собою має Пласт у нас; всього 17. Молодь І. академічної гімназії у Львові заснувала його в себе в 1912 р. Отже недовго він існує в нас, а вже лишає слід за собою. Деякі члени пласту із шкільної лавки перейшли вже у життя і як дисципліновані члени суспільності ширять серед неї його ідею та для неї працюють. І чимраз більше круги нашої молоді захоплюються ідеєю Пласту, по пласто-вому думують і по пластовому живуть.

Молоді люди, що виходять із наших шкіл, це звичайно молодь, що за першою невдачею зражується, від життя викидає Бог ані що, а коли тверде життя замість вигод приготував їй невдачі і прикрі несподіванки, тоді вона на-рікає на всіх і забуває, що причиною всього злиха звичайно вони самі... Нарід складається із одиниць і причиною неодного злиха такі сам наріди це звичайно загальне явище, що із наших шкіл, а яких повинні виходити найкращі люди і патріоти, не всі такі виходять; куди кращі не раз виходять із чужих шкіл. Яка причина в цьому?

Як одну з причин можна навести таку: Наш нарід за мало ваги призначає до Пласту і недо-статню його як слід. Ціаком сміло можуть наші пластуни нашому громадянству поставити пи-гання: „чи не матиме весь нарід, отже й кожна його одиниця користі з того, як з української молоді виросте в Пласті сильне, здорове поко-ління, яке розумітиме як слід свої обов'язки су-

МАШИНИ до шиття і гапту

„LADA“ і „MINERWA“

Умірковані ціни. Догідні сплати.
Заступництво: „Ротур“, Львів, вул. Ягайлонська,
1928 ч. 20. Телефон 23-11 1-5

статочні повалили самоволю царського уряду — вони з ним і себе повалили. Виникло, що протили сто тисяч представників живої думки і живого діла в саме „найжорсткішим злом“, з яким па-вжити борються торстці несправних товаришів по боротьбі з царським урядом.

Почалися дива боротьба з... ідеологією. Це, що було досі признаком середньовічної темряви, коли то релігійні володарі мусіли бути релігійно дідавців і мешканців його країни-ділства, ста-ло законом і обов'язком для тих, що шойно по-завно проти насилья боролися. Ще перед 13 рока-ми більшовики як дрібна частина діяльного про-моду революції — на верхах влади привернули найділтішу сваволлю найтемніших часів людства, а саме примусову ідеологічну однодумність усіх, кому тільки хочеться куска хліба. А відомо, що всі хлібом живуть... І після зриву повневолюних до боротьби за волю — борці стали рабами-не-вольниками вже не політичного насильства, але насильства думки з боку торстки дісно сліпих на факти і глухих на крики життя фанатиків.

Д-р І. Свеніцький.

Нова подорож „Цепеліна“ до Америки.

У травні повітряний корабель „Цепелін“ відлетить у Америку. Між цепелінівськими за-веденнями в Фрідріхсгафені й урядом амери-канської моринарки заключено умову, що уста-новляє кошти причалення та побуту „Цепелі-на“ на летунському майдані в Лейкфорсті. Цепелінівські заведення зобов'язуються заплатити урядові моринарки за приготування до прича-лення 3.000 доларів, за ужиття майдану на ле-тунським майдані по 2.000 дол. за добу. За один день опізнання цепелінівські заведення платять по 1.000 доларів. Крім того зобов'язуються платити кошти транспорту американської за-логи, занятої при причалюванні та покрити есентуальні шкоди, спричинені причаленням.

Бріан оптиміст.

Бріан, виїжджаючи до Лондону заявив, що труднощі лондонської конференції дадуться побороти та що конференція всеж закінчиться успіхом. Французька преса пише, що найбільш-ча розмова Бріана із Мекдональдом усуне деякі труднощі конференції.

коли я був у Бубніші, один бойко опрощав-вав якихсь прогульковців-жидів по скалах і по лодських калічів так, що із жалю серце мало не трісло. Щоб сказали ті давні мешканці тих руїн, якби почули своїх правників?

Через Брану Скиту Манявського, яку мож-на би ще зберігти й урятувати, переїздить фіри із жидівськими дровами, з об чудові мальован-ла на одвірках потирають сірники фірмани А на останках мурів галицького зазку виднів поль-ський налис якогось принагідного туриста: „Пенкна країно, тись мі твою постаць вінна, гди-бись ту не стал — билась би инно“.

Чи не могло би ці закутини взяти в свою оліку якесь наше спортове товариство? Мен-ше енергії вкладати у всілякі м'ячеві змагання, а більше вложити в те, щоб зберегти засуджен-не на втрату. Як гарне поле праці для нашого Пласту!

Але йдімо далі...

Год. 11 аполудни — доїжджаємо до Підлю-того. — Виймає із Стрия в год. 3. рано, було час передумати неадно і з товаришами подорож-аєреговорити.

Ще одна гора, за нею — і не зглянешся — вже табор новиків, — мета подорожі.

Найперше застрітний жовто-блакитний прапор і прапор новиків, прикріплені на вер-шку зрубаної високої ялиці. Незагтерте вражін-ня робить на подорожного само положення табору. Острів з обох сторін окружений Лім-инцею. Місце, де є табор, найкраще в усіх ан-тропологічних добрах. Вибрав його пок. карди-наа Сембратович. У стіп гори плаве Лімичин. Ціла гора наче завалена камінюками лєтичини стола, зпосеред яких сям-там добувається струнка ялиця; наче глаузе собі з усіх ворожих сил, які спливають розвиток життя. Ці ялиці на-че голосять: „жити і життям заражувати ін-ших“ те, що у своїй програмі виписав Пласт- (Докладний буде)

3 волинського виборчого фронту.

ВІЧА В ЛУЦЬКОМУ ПОВІТІ.

ВІЧЕ У ПІДГАЙНЯХ. 5. квітня, в суботу, відбулося тут передвиборче віче, влаштоване луцьким повітовим комітетом УНДО. На віче прибув весь актив села, серед якого були також старші віком селяни і молоді селяни. Віче від-крив п. В. Островський, який викинув, чому се-ліньство Галичини так масово голосувало на ли-сту УНДО ч. 18. Посол Біляк у довший промові оповів про діяльність Української Парляментар-ної Репрезентації та про оборону селянського стапу взагалі й інтересів українського народу на північно-західних землях. Промову п. посла селя-ни витали гучними оплесками. А один поважний та впливовий селянин звернувся до нього від імені всіх з такими словами: „Вибачте нам, що ми в 1928 році не пішли з націоналістами; ми не знали, хто такі селяроби“. Треба зазначити, що на попередніх виборах Підгайці голосували на листу ч. 8. (селяроб-правниця). П. Островський у другій промові ареферував програму УНДО й порівняв її з програмами інших партій. Після відповідей п. посла Біляка на різні запитання, присутні одногласно постановили голосувати на листу ч. 18.

ВІЧЕ В ЛАВРОВІ. Не вважаючи на сильний дощ, дня 6. квітня на віче прибуло понад 300 людей. Відбулося воно у великому недокінченому будинку. Головував селянин Демчук. Віче від-крив п. МIRONЮКОВ. П. посол у кількохгодинній промові познайомив присутніх з діяльністю У-країнської Парляментарної Репрезентації та обо-роною інтересів нашої Волині, а зокрема право-славної церкви, якій загрожують різні лиха. На запитання селян були дані докладні виснаєння. Промова українського посла в УНДО, яке селя-роби малювали нашому селянству якимсь люд-жерцем, зробила глибоке й сильне вражіння. Зворушена селянська маса на закінчення відпе-вала наш національний гімн і сердечно дякувала п. послові за приїзд та інформації. Варто зазначити, що в Лаврові зявився і п. Заяць з кількома привезеними з інших сіл хлопцями та відбув на-ралу з цими своїми постійними супутниками. Се-ляники Лаврова були на вічу нашого посла.

ВІЧЕ В ПІДДУБЦЯХ. Тогож 6. квітня від-булося друге віче, в селі Піддубцях, на яке, не-зважаючи на дуже погану погоду, прибули п. посол Біляк і п. В. Островський. Селяни, що че-кали під дощем біля церкви, завітали гостей зі своєю, розкішною, мурованою церквою зперед кількох століть, за яку римокатолицька єрархія виточила процес. Перебуваючи під загрозою ре-вілікації, парохіяли з великим зацікавленням читали брошуру „В обороні православної цер-кви“, яку привіз зі собою п. посол і роздав кіль-кадесят примірників. Віче, в огляду на дощ, від-булося в обширній селянській хаті. Відкрив віче п. Островський, завітавши селян з рідким го-стем з Галичини. Пос. Біляк ареферував діяль-ність Української Парляментарної Репрезентації та оборону інтересів волинського селянства. На запитання селян п. Островський дав пояснення щодо ріжниць між програмами соціалістичних партій і УНДО. Селяни особливо цікавилися тим, що робиться на Великій Україні, зокрема — „ко-лохами“ й боротьбою з релігією. На закінчення п. посол дав відповіді на різні запитання. За-хоплені промовами наших представників, селяни одногласно ухвалили голосувати на листу ч. 18. Не вважаючи на дощ, місцевий актив провів го-стей до автобуса за півкілометра.

ВІЧЕ В РОЖИЩАХ. Віче мало відбутися в понеділок 7. квітня. На віче прибули пп. посол Заваликунт, Зєвчанівський і секретар комітету Маринюк. Зібрався кількост селян з дооклич-них сіл. Однак віче не відбулося, бо власник кінв, в яким воно мало відбутися рішуче відмо-вився дати сажу. Іншого, відповідного для такої кількості людей помешання не було, а під від-критим небом робити віче було неможливо з ог-ляду на дощ. У той день відбувалися тут загаль-ні збори місцевої кооперативи. Посол Заваликунт забрав слово на зборах і своєю промовою на чисто кооперативну тему викликав загальне захоплення присутніх. Зібрані тогосно оплескували його про-мову, а після зборів з обуренням висловлювали-ся проти тих, що перешкодили вічу, та обіщали на садижку віче явитися ще більше численно. В Рожичці поліція заважала від пп. Зєвчанів-ського й Маринюка йти на постерунок і там ви-дєгітимуватися. Пішов туди й п. посол Заваликунт інтерв'ювати. Наслідки інтерв'єції були такі, що обох перепрошено.

Волинник.

Поправка. В звіті про віче в Книгининку стався помилка: брав участь посол Зубриць-кий, а не Заваликунт.

На організаційному фронті.

Нарада українських радних в Перемишлі.

Дня 1. квітня п. р. відбулася в Перемишлі нарада українських радних перемиського пові-ту, в якій взяли участь також мужі допиря й ор-ганізатори УНДО. Присутніх було около 120 громадян, які репрезентували 105 громад. Збо-ри отворив іменем Повіт. Народної Організа-ції дир. Роман Гамчикевич. У склад президії увійшли: дир. Роман Гамчикевич, Іван Галли, госп. з Бикова, Микола Чупіль з Рожович, о. Гук з Іскані, Тимко Паслявський зі Станиславо-ва і Василь Хома, госп. з Терновеш; секретар-ював п. Петро Пох.

Реферат про громадські справи виголосив пос. д-р В. Загайкевич, що обговорив вичер-пуючо в популярний спосіб усі справи, зв'язані з господарською села, громадськими бюджетами, правами української мови і т. д.

Віттик секретар Повіт. Народної Канце-лярії п. Осип Сенечко заперотестував у корот-кій промові проти червоного терору на Вел. Україні, після чого на його внесення ухвалено серед горячих оплесків отсі резолюції:

Зібрані на довірочних зборах дня 1. квітня 1930 р. в селі Народного Дому українці з усьо-го перемиського повіту 1) протестують проти гноблення української нації на просторах росій-ської займанщини більшовицькою владою, як також проти тої деморалізації, яку більшо-вицька система правління намагається ввести в український нарід; 2) осуджують цілковито бо-жевільно-злочинну роботу московських оприш-ків на терені нашої батьківщини, а зокрема протестують проти безгатуної й погубної ко-лективізації українського села і святотатського нищення Христової церкви та висказують твер-ду й непохитну віру, що нашим братам за Збру-чем уласться встоятися побідно в тій важкій боротьбі; 3) тим вірним синам українського на-роду, що їх за їхню відданість українській ідеї поставлено перед суд московських чрезвычайок у Харкові, висказують свою найглибшу пошану і вдяку та засилають їм слова сердечного при-віту, впевнюючи тих мучеників за святу народ-ню справу, що зерно ними в серіях мільонів за-сіянє не піде на пропаще; 4) звертаються ріш-учасно до всіх українців по цей бік кордону з горячим зазивом, аби виповіли безоглядну бо-ротьбу всякій комуністичній агітації між нашим народом і не допускали серед нього до розпо-судження тих течій, які нашому народові по-дають безсовісні московські наймити; 5) про-тестують проти комісаріїв в громадських са-моуправах; 6) домагаються негайного переви-дження виборів до громадських самоуправ; 7) до-магаються кредитів для українського населе-ння; 8) домагаються воєнного вішкодування; 9) домагаються українських високих шкіл у Льво-ві; 10) домагаються знесення закону про шкіль-ний публісцит з 1924 р.; 11) домагаються, аби по наших школах учили виключно українські учительські сили.

Під кінець забрав слово господар Іван Га-лик і подякував послові д-рові Загайкевичеві і п. Сенечкові (як секретареві Пов. Нар. Кан-целярії) за скликання наради та за освідомлю-ючі реферати.

3 концертної салі.

Концерт мужеського хору „Сурма“.

Замітний, невичайно вдатний концерт, що приносить велику честь отському молодому хоро-ві і його диригентові Жалю тільки, що українська публіка у Львові так сильно збайдужіла до хо-рового мистецтва, що воле сидіти безцільно дома або остаточно піти до кінв, як прийти на добрий концерт і налюбуватися красою пісень та їх мис-тецьким виведенням.

На програму концерту „Сурми“ зложилися дуже різномодні й інтересні твори українських і неукраїнських композитів і таким чином вечір виявився різноманітним та живим. Причинився до цього у неمالій мірі теж гостинний виступ спі-вачки п-и Е. Яковської, що заперзентувалася нашої публіки цим першим своїм виступом у Львові з найкращого боку і певно дивується те-пер частіше на наших концертних естрадах.

Започаткував концерт виступ „Сурми“, що відпеівала свій божий ланч (композиція Б. Ку-дрика), а потім „Привіт“ К. Гуво, „Часом я ту-жу за тобою“ Б. Кудрика і „Через ніч“ Німаєра. В дальшій часті програми почули ми у викона-ні тож хор музетнів „Гріб Вієлінга“ С. Невя-домського, з черги три ріжні серенади (Шуберта, Дрегерта і Маршера), а з закінчення вальси на муж. хор І. Штрауса „Життя артистів“. Усі ті твори виведено у нас (крім Кудрикового „Часом я тужу за тобою“) вперше.

Виконання згаданих творів не лишало нічо-го до бажання. Хор „Сурми“ (26 співаків) — це невичайно дисциплінований і оспіваний гурт.

EUMIG HARTLEY - то найвища класа!!!

Незрівнянний в своїй доброті! — Велика селективність! — Велика сила і ідеальна чистість відбору! — Висока якість і гарантія фабричної ліцензійної стабільності!

Сотні асистентів і спеціалістів свідчать про неухвалене, пряме пробове, значення цього радіоапарату на полі радіо-техніки, тому купуйте лише EUMIG-HARTLEY, 4-лінійний радіоапарат!

Генеральне представництво

ЛЕВ І ГЕНРИХ АППЕЛЬ
Львів, Леонів 1. — Телефон ч. 458 і 459.

це має між собою протиставлений голосний матеріал (особливо баси!) і кілька добрих солістів (Нопішський у тенорах, Стедур Осян у баритонах). Не дивно, що під управлінням такого талановитого диригента, як п. Ів. Охримович, хор вирізнявся у всіх своїх частинах, співав певно і легко, фразувало виразно, має дуже гарні переходи від „форте“ до „піано“ і навпаки та вигадливі хіти до всяких хороших ефектів і може співати й найтрудніші твори. При цій патолі треба відмітити, що хор співає без ног, а його оригінальне устаткування (по середині І. тенора, на лівій Н. баса, ліворуч диригента Н. тенора а праворуч І. баса) показалося на практиці досить доцільним, бо співаки могли співати часом старомодно, чути ж і контролювати себе взаємно урештє час.

П-я Ласовська, учениця проф. Варемби, співала того вечора „Горить моє серце“ Я. Лопатинського, „Вечерня пісня“ Степанка „La Wally“ Каталонського, „Нестерпність“ Шуберта в одну коротеньку пісню як палатон (Лопатинського „Пісня“). Голос п-и Ласовської — високий, доволі сильний і звучний сопран, що спеціально у високих тонах звучить певно і гарно. У співаки видно музикальність і добру дикцію, а все те при потягачній апаратурі воронить їй при дальній солідній праці безперечно поважні успіхи в її мистецькій кар'єрі!

Для повноти образу слід додати, що і п-у Ласовську і диригента п. Охримовича обдаровано на їх виступ великими кошами квітів. Аккомпаніював проф. В. Кузурі.

Часопис видається для потреб загалу, тому загал повинен його підтримувати.

Велика катастрофа в Іспанії.

З Мадриду подають, що в копальні вугля недалеко Сантандера була велика катастрофа, в якій загинуло 38 робітників. За цілий день роботи відкопано трупа тільки одного робітника, а інші лежать далі в глибині копальні. На місці випадку вислано окремих відділів військових саперів для розкопування землі, що присипала 38 жертв праці.

ББ. не бере участі у виборах на Волині?

Польські опозиційні часописи повідомляють, що керівництво ББ постановило відкликати виборчу листу ч. 1. у виборчій окрузі Луцьк-Рівне-Костопіль. Так у цій окрузі лишилася би лише одна польська листа. Визволення. Кажуть, що партія ББ рахується з фантом, що у нових виборах не мала би ніяких успіхів. Чоловіми кандидатами цієї листи були: кн. Радзівіл і Вісліцький. Із кол ББ наперечують ті чутки; вважають їх на передчасні.

Вже можна бачити в телефсі-кі розмовляючого.

Із Нью-Йорку повідомляють, що для 9. квітня робили там проби з новим апаратом, мікрофоном. Проби дали дуже добрий вислід. Двох людей, що були в борах, віддалених від себе на півтора миль, розмовляли наче через телефон, а рівночасно бачили рухливий образ свого товариша-розмовника. І зорові і слухові враження були зовсім ясні та чисті.

Нові вибори в Німеччині?

Податкова комісія райхстагу відкинула внесення про підвищення податку від лива. У зв'язі з тим уряд зібрався на нараду. В поінформованих колах кажуть, що колиб райхстаг хотів стримати в голосуванні над фінансовою програмою, бодей подібну домагаю а-ра Брюнінга, тоді уряд домагається зупинити податкової програми з рідною програмою в одну цілість. Кажуть, що в останній випадку уряд мусятиме покористуватися повноваженнями, що із передше одержав від президента для розширення райхстагу та розширення нових виборів.

Пожежа на „Сх. Торгах“.

Дня 10. квітня на площі Східних Торгів у Львові згорів модель нафтоного шибру з вертничою вежею, що є власністю нафтової фірми „Галіція“. Віявана телефонічно розгнана сторожа прийшла на місце, однак будинок був уже загорівся, тому погасила лише згарина та тліючі в сусідстві дерева і телефонічні стовпи. Вогонь повстав мабуть ще вночі в щільно замкненим навізлоні. Там спокійно горіло, а запримітили вогонь, коли вже охопили вертничу вежу. Цей навізлонь обудований із сухого дерева, пересклялого легко запальними матеріалами, як олива та смара, тому горів скоро і тоді було його врятувати. Пожежники сторожа забезпечили була сусідні будинки, бо сильний вітер міг перекинути іскри. Вже такі стали горіти будинки Вовка біля Стрийської рогаки, бо іскри падали на солом'яну стріху. Вовкові люди самі вгасили вогонь. Рігункову акцію утруднювало й те, що на пл. Східних Торгів мало води, бо це найвище положена околиця у Львові. „Газета Пор.“ пише, що в навізлоні були запаси оливи та смара і правдоподібно вогонь повстав наслідком покиненого недокурка. „Хвіля“ пише нібито дикуруючий дозорець бачив від кількох днів якихсь двох підозрілих людей, що крутилися біля в'їзд навізлону, можливо, що вони там спали та кинули недокурки, або що вогонь підложили.

Згорів тартак.

У Звіринці біля Турки над Стрим згорів нечинний від кількох літ тартак фірми Вайнгартен і Спілка. Згоріла галія машин і тартаків вартості 20 тис. доларів. Пожежа повстала наслідком підпалу. Тартак від трьох літ є предметом судового спору та є під примусовою управою з причини несплатності власників. У Надвірній згорів магазин відливарів заліза „Карпати“ із формами для відливання та столярськими матеріалами. Школи є на 70 тис. зол.

Податкові полекші для торговлі та промислу

і будову дешевих мешкань заповідає уряд.

Ат. „Іскра“ заповідає план уряду для полекші положення хліборобства та промислу й торговлі. Уряд покориється законодавчим повноваженнями у відношенні до податкових полекш, а вразі завазіє справу признання 50 міль. зол. льомбардових кредитів для промислу, на якому найбільше відбилася госп. криза. Уряд рахується з тим, що платинця спроможність населення зменшилася і тому старатиметься радше затишити бюджет ніж виконувати його вповні, колиб це виконання бюджету мало спричинити вимковий тяжкий наслідок для поодиноких діянок госп. життя. Уряд займеться теж справою будування дешевих мешкань а також призадумується над тим, чи не можна би ввести в життя розпорядку президента держави про створення підприємства Польської Державної Залізничі.

Пакт трьох держав.

Морська конференція скінчена.

З Лондону повідомляють, що морську конференцію можна вважати покінченою. Формулу інтерпретації 16. уст. пакту Ліги Націй відкинули а причини неуступчивості Італії. Становище Італії виможливило Франції згодитися на редукцію тонажів на 50 тон. Тепер мають заключити порозуміння 5 держав у техн. справах, що торкатиметься клявуаль цифрового обмеження тонажів трьох великих держав. Клявуаль обов'язуватиме лише Англію, За. Держави та Японію. Франція й Італія можуть приступити до пакту, коли між ними прийде до порозуміння.

До процесу „СВУ“.

„Зникнуть як Кутепов!“

Часописи повідомляють, що прокуратор Любченко у довгій промові заявив, що на лаві обвинувачених є лише незначна частина „СВУ“, яка терором хоче відірвати Україну від СРСР. Однак сторожа резолюції ДПУ — говорив Любченко — поробила надз. заходи, щоб знищити потвору українського націоналізму, що наче сказана собою кусає СРСР. Далі Любченко заявив, що ДПУ винищить українських націоналістів не лише на Україні, а й за кордоном, причому подав назвища професора університету Лотоцького, Чикаленка й ін. українських діячів у ЧСР. У тіх хвилях з галерії почувся голос: „Зникнуть як Кутепов!“

НОВИНКИ

— Фонд імені Е. Чикаленка в Празі. Український Академічний Комітет у Празі, що об'єднує всі українські приватні школи й наукові точа-

риства за кордоном і Наукове Тов. ім. Шевченка у Львові, а ініціативи Українського Господарського Академії в Подєбрадах заснував Фонд імені бл. п. Е. Х. Чикаленка. Мета Фонду — видання щоденника та інших праць і матеріалів, що аанішив великий патріот, незабутній діяч та меценат-нам у спадщиню. Для порядкування справами Фонду Академічний Комітет обрає окремий комітет у такому складі: заступник від родини покійного — Г. Е. Келлер-Чикаленкова, проф. А. І. Яковлів та Е. С. Вировий. Комітет Фонду авертається до українського громадянства, до українських інституцій, шкіл, товариств, кооператив, до всіх, кому дорога пам'ять Е. Х. Чикаленка, з горничим закликом жертвувати на Фонд Е. Х. Чикаленка, щоб уможливити скоріше видання цінної літературної спадщини Покійного. Гроші надсилати на адресу: Prof. A. Jakowliv, Praha XII, u Riegerovych sadb, 14, або на біжучий рахунок: Zivnostenska Banka, Praha, Konto prof. A. Jakowliv. Komitet Fondu.

— На карти „Рідної Школи“, звільнюючі від алькогольних напоїв з нагоди Воскресення Христового, зложили в зол. отсі Вл. Громадзян: радник Ілля Кокорудз — Львів 30, д-р Іван Раковський — Львів 10, д-р Мiron Коновалець — Львів 10, Михайло Антонович — Львів 10, учит. Кісь Гриць — Тростянець 10, Ігнат Елестакій — Львів 5, Іван Герасимович — Львів 5, Василь Микитчук — Львів 3. — Хто слідуючий?

— Порядки на залізницях. З різних сторін краю до нашої редакції приходять скарги на порядки, які є на залізницях. Поминаємо вже дрібниці, які хоч для пасажирів неприємні, то бодей нікому не загрожують, але недбайливість залізничної служби часто стає причиною нещастя та трагічних випадків, що очевидно повинно звернути увагу компетентних чинників. Ось напр. зі Старого Самбора пишуть нам, що 1. квітня в Старім Самборі 28-літній Василь Бандура їхав возом, щоб привезти священника на похорони свого свояка Миколи Яца. По дорозі на віз присівся парубок Петро Теребух і вони обидва переїжджали через залізничний шлях. Не бачучи ніякої рампки, а тільки табличку із написом: „Бачиць на пощонг“ — обидва парубки спокійно переїжджали залізничний шлях, але у цій хвилині надіхав поїзд, коні сподились, локомотив розірвала віз, Василь Бандура згинув на місці, а Петро Теребух тяжко поранений, опинився в ліжничі. Убитий Василь Бандура осиротив жінку і дитину. До речі треба згадати, що на місці випадку за часів Австрії була рампка, а тепер її чомусь усунуено, хоч через цей шлях переїздить і переходять селяни з кількох сіл, особливо з Посади Горішньої, Завадки Сушицяри, тому очевидно такі нещасливі випадки можуть повторитись, якщо рампки не відновиться. Треба сподіватись, що слідство, яке ведеться в цій справі, буде мати такий наслідок, що рампка буде відновлена і що взагалі дирекція залізниць зверне більшу увагу на порядки на залізницях.

— Магістратський урядовець — злодій. По-вітова команда поліції в Бережанах повідомила прокуратуру окружного суду в Бережанах, що Ян Рембіш, урядовець бережанського магістрату украв тисячу золотих на шкоду того магістрату.

— Стрілянина на пл. Смольки. Дня 10. квітня ескортувал в'язничний сторож Бор арештанта Вільнера. На пл. Смольки злодій пустився втікати, а коли на аазив не задержався, дозорець вистрілив двічі з револьверу. Одна куля зранила Вільнера в ногу. Поліція арештувала шофера Крушого, якому закидає, що він підбурював людей проти дозорця Бора. Равеного Вільнера відставили до шпиталю.

— Пожежа ліса від іскри. Мин. неділі згорів 5—6 морговий дубовий ліс-молодняк біля „Гаухой Долини“ в громаді Жовнівка (пов. Бережани), власність гр. Якова Потоцького з Раю. Пожежа повстала з іскри, що впала з переїжджаючого зал. поїзду.

— Старець складає іспит. У варшавській політехніці відбувся на днях іспит для присягних землемірів і між іншими кандидатами цей іспит складав Едвард Клепацький, якому тепер скінчився 81 рік життя. Старенький кандидат склав іспит із відзначенням і йому гратулював б. прем'єр міністрів Поніковський.

— Сензаційний процес у Варшаві. Другий день процесу проти ротмістра Грудзельського, обвинуваченого в убивстві майора Кляоба приніс багато цікавого: виявилось, що ротмістр Грудзельський також не належить до святих, що він оженився із багатією дочкою промисловця з Лодзі Айсерта тільки для маетку і що цей маеток він прогуляв, після чого здобував гроші ріжними непочесними способами і навіть підпалив хату, щоб дістати гроші з асекураційного товариства. Майор Кляоб замишавши в

ОПЕРАТОР

Д-р Д. Сассовер

Львів, вул. Коллонтая ч. 7. Тел. 38-51

Хірургічні недуги. 1831-16. Лічення жінки.

домі Грудзельського, користаючи з несприятливості ротмістра почав баламутити його тесть, а потім жінку. І хоч майор сам мав гриби і Медвиль Грудзельська знала, що Кльоб був усунутий з війська за дефракцію при доставі автомобілів, то коли майор почав цькувати Меланію проти її чоловіка та представити його як останнього злодія, то Меланія повірила, що майор більше варта як її чоловік і зрадила Грудзельського. Грудзельський, вернувшись з військових справ до дому, довідався про зраду жінки і погрожував: «Я застрілю його!» Жінка почала старатись про розвід, а це довело ротмістра до такої розпущки, що він перестав працювати, змінився в пивницю, пропив усі гроші, фальшував векселі і не виходив зі шинків, шукаючи в чарці забуття свого нещастя. Жінка його вже жила разом із майором і не дозволяла Грудзельському відвідувати його діти. Коли одного дня ротмістр Грудзельський прийшов до кімнати майора і хотів побачитись зі своїми дітьми, майор хотів викинути його за двері і крикнув: «Дітей ти не відвідуєш, бо це не твої діти, ти не їх батько». Тоді Грудзельський стріляв 4 рази і вбив майора на місці, а сам зголо- сився на поліції, щоби його арештували. Про- цес тривав кілька днів.

— Ціла родина згинула в подумках. В селі Писках, волковиського повіту вибухла пожежа в домі Ізраеля Льва, якого ціла родина спала в тому часі і тому 6 осіб згинуло в подумках. Во- гові перекинувся на сусідні будинки і наслідком бурі всяка акція гашення не мала ніякого на- слідку, так що в цій пожежі спопеліло 31 го- сподарств, а шкоди сягають пів мільона зол.

— Більшовики касують латинську терміно- логію в медицині. «Вечірна Москва» подає, що комісаріат здоров'я виробив проект скасу- вання латинської термінології в медицині. На- думку більшовиків ця латина в медицині це се- редньовісний пережиток, якого комуністи не мо- жуть толерувати. Вся латинська термінологія буде заступлена російською, що має облекши- ти студентам медичні студії.

— Арештування еспанського філософа. У Мадриді на зборах республіканців виступало кількох промовців, між якими і філософ Ор- тегас Гасет, відомий з кількох талановитих праць з ділянки філософії. Після промови його арештовано за гостру критику теперішньої влади.

— Максим Горький вертає до Москви. З Риму подають, що Максим Горький, який тепер лікує в Італії свої хорі легені (туберкульоз), у най- ближчому часі має намір вернути до Москви. Його стан здоров'я поправився.

— Тираж англійської преси. Робітнича ан- глійська газета «Дейлі Геральд» мала минулого року 300.000 передплатників, а цього року 1. квітня один мільон передплатників. Редакція заповідає збільшення формату цього швидко- го органу.

— Арештування в Туреччині. Турецький часо- пис «Джарі» від довшого часу провадив го- стру кампанію проти теперішнього турецького уряду. З наказу Ісмет Паші арештовано редак- тора цього часопису та поставлено перед суд.

— З українського наукового життя за кор- доном. Дня 8. квітня ц. р. відбулось 185 засідан- ня Українського Історико-Філологічного Т-ва в Празі із таким порядком дня: І. Лоский: «Походження римського консулату»; А. Яков- лів: «Ф. Чуйкевич і його суд та розправа».

— Недуга Хансена. Славний дослідник бігу- на Хансен занедужав і лежить в Осло в ліжничі. Він хорий на запаління артерій і ревматизм. Не- давно Хансен мав запаління легень.

— Вчасна старість дівчат в Америці. В Атлан- тичній Сіті, Н. Дж., промовляв на зібранні управ- литель женських колегій д-р Інгліс Бергі, про- фесор університету Норт Каролайни. Він сказав, що в американських дівчат помітний швидкий занепад в здоров'я, силі, поставі, красі і мо- ральності. Причиною того, сказав він, є легке життя «флапперок» (недбалих дівчат), котрі хотять скоро, радше зажорю жити половим, буйним життям. Це швидко дівчат старіє і ро- бить їх нездарницями в родинному житті.

— Помилування вбивниці. В 1928 р. у Фін- ландії засуджено студентку Магду Нінінову на 4 роки в'язниці за вбивство купця Енгблума, а підприємств якого ця студентка працювала. Справа ця малася так: Магда Нінінова була дочкою бідних родичів і студіювала філосо- фію в університеті, заробляючи на шматок

хліба писанням на машині в торгівлі багача Енгблума. Під час її студії, вона полюбила мо- лодого професора університету Тернуда і він мав нездаром женитися з нею. Тимчасом куп- цем Енгблом, використовуючи той факт, що бідна студентка працює в його фірмі, домага- єся в неї любові, погрожує, що в іншому ви- падку він позбавить її праці і заробітку. Бідна студентка боронилася своєї честі як могла, але одної ночі купець напав на неї в кімнаті і силою здобув те, чого студентка не дарувала йому з любові. Бідна дівчина зрадила свою тайну на- реченому і проф. Тернуда, який, що не хоче женитися зі збещеною дівчиною та покинув наречену. Студентка в розпущі застрілила куп- цю Енгблума і за це суд засудив її на 4 роки в'язниці. Але вбивниця відсиділа у в'язниці тіль- ки півтора року, бо на дніх президент Фінлан- дії, беручи під увагу злагіднюючі обставини провини студентки, помилував її і минулої не- ділі студентка опинилася на волі.

3 театру.

Малий Миський Театр: «Пан Топаз», пєса на 4 дії М. Пам'юля.

Дуже добрий зразок сезонові париської комедії, з якої згодом автор іншої національ- ності зробив би поважну суспільну сатиру. Преморальна історія про те, як дуже чесний провінціалістський гімназ. учитель прогнаний з посади за свою прибільшену совісність та чес- ність стає безсовісним спекулянтком, а тому й шанованим громадянином, проти... своєї сві- сті та найкращої волі. При цьому немилосерд- ся сатира на магістратську господарку, яку ведуть люди, що голосують за постанови, які при- ватно приносять їм великі доходи, ще й титул «представників народних інтересів». Очевид- ня така картина не може обійтись без ролю жі- ноцтва; у париській пєсі є нею найчастіше «де- лка дама», що вміє перетворити в мушкету нів- зь такого манекіна як спеціаліста від шкільного правопису.

Вся пєса має добірну галерію типів, дуже вдатну завязку й розвязку, превеселі сцени. П. Ю. Добжанський, що так рідко дістає біль- шу ролю, цим разом як головний герой створив тип, який уже самими своїми рухами та висло- вом очей доводив аудиторію до щирого сміху та захоплення. Дав він нам втіленого Чехів- ського «Чоловіка в футлярі», що під кінець пе- ретворюється в живу істоту. Решта акторів під його режисурою заграла легко і бадьоро есу, яка може довше продержатись на афішах.

М. Р.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іван Шафран, поручник VI. Равської Брига- ди УГА, помер у Захисті Укр. Інвалідів у Винни- ках по довголітній недузі легких. Покійний по- ходив із Грабівця, ярославського повіту. Гімна- зію кінчив у Перемишлі. Вже як австрійський інвалід вступив у ряди Укр. Гал. Армії й увесь час від листопада 1918 р. аж до інтернування відділів УГА в Чехії очікував зміни. Вернув до краю в 1928 р. з недугою легких, яку набув на Великій Україні. Кілька літ перебув у санаторії у Штернбергу в ЧСР, де був командантом тих стрільців, що довгі часи лікувались у цій санаторії. Похорон відбудеться на кошт Укр. Т-ва Допомоги Інвалідам дня 12. IV. 1930 р. в год. 3. попол. на кладовище в Винниках.

Ціни набілу у Львові.

«Маслосоюз» платив кооперативам дня 10. квітня ц. р. за масло експортне солоне пріна по 3.10 зол.; за масло несолоне близько 3.10 зол.; за «візюграм» за літру молода 0.34 зол.; за літру сметани 1.60 зол.; яйця копа 3.30—3.40. зол.

Тенденція ціл за кордоном знижувалася, в краю, з огляду на свята попит збільшений.

Зі спортивного життя.

Загальні Збори УСС.

Звичайні Загальні Збори Українського Спортивного Союзу відбулись дня 13. квітня ц. р. в залі Т-ва «Зоря» у Львові, вул. Вірменська 25, в год. 10. передполуднем. Пор- ядок нарад Загальних Зборів буде такий: 1. Відкриття і вибір Президії зборів. 2. Про- читання протоколу минулорічних зборів. 3. Звіт Спортової Ради УСС. 4. Звіт контрольною ко- місією. 5. Звіт клубів. 6. Дискусія над звітами, ухвалення абсолюторії. 7. Вибір нової Ради, ко- місії суддів і контрольною комісії. 8) Дискусія над пляном діяльності УСС. на р. 1930. 9. Евен- туалія. — Спортова Рада УСС.

Україна — Яніна.

Змагання цих дружин за мистецтво А-кля- си відбудуться в неділю 13. ц. м. на площі Сокола-Батька. Початок: год. 11. передполуд-

нем. Сподіємось, що одинадцятка України до- ложить усіх зусиль, аби і з цих змагань вийти побідно й таким чином придбати собі два нові пункти.

Пласт-Прият у Львові.

Кружок Приятелів Пластової Молоді і його діяльність.

Новоутворений Кружок Приятелів Пла- стової Молоді як секція при Українським Кра- євим Товариством охорони дітей і опіки над мо- лоддю у Львові відбув досі два засідання, на яких ухвалено статут і прийня низку постанов доточку організаційних завдань на найближ- чий час. Склад Управи оський: голова і скарб- ник д-р С. Дмоховський, заступник голови п-ні Струмінська, секретар п-ні М. Донцова, члени Управи о. д-р І. Фіголь і д-р. О. На- вроцький, заст. членів п-ні Д. Старосольська й інсп. Галаревич.

Управі подає до відома, що зібрані на пер- ших сходинах Пласт-Прият гроші ужитись на негайні потреби Пласту для придбання й у- держання пластової домівки у Львові, доки у Львові не стане власний Пластовий Дім. Акції будови того дому веде окремий Почесний і Діловий Комітет будови Пластового Дому. Пласт-Прият пережив на себе інші завдання, в першу чергу добуття домівки, допомогу курі- ням і т. п.

Дня 13. квітня ц. р. в 17. год. відбудуться чергові сходина Кружка праз з родичами пла- стової молоді в залах «Української Бесіди» у Львові, на яких зreferуватимуть справи організа- ційні Кружка і тісної його співпраці з пласто- вими куріннями у Львові.

На цілі Пласт-Прият зложено досі такі да- тки: пані: Малицька К. 2 зол., Ганицька Б. 10 зол., Пашкевич С. 10 зол., Старосольська Д. 10 зол., Левицька І. 5 зол., Раковська С. 1 дол., Сосенко О. 20 зол., Федорчакова С. 5 зол., Ма- карушкова Е. 10 зол., Суховерська О. 10 зол., Косевич-Гоманова Б. 5 зол., Ракова С. 10 зол., Голубовська 10 зол., Донцова М. 2 дол. (непри- нятий гонорар д-ра Паньчущина); панове: проф. Біленький 5 дол., Гайдучок 10 зол., о. єпископ Будка 20 зол., д-р Кордюк 15 зол., Маріаш І. 20 зол., д-р Раковський 6 дол., д-р Цимбалістий 100 зол., д-р Лукашевський 15 зол., о. дир. Дзе- рович 20 зол., о. д-р Фіголь І. 10 зол., д-р М. Ко- новалець 10 зол.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

О. К. Мацюк: «Селянство й економіка большевизму». Львів, 1930. Накладом автора. Стор. 100. Формат 8°. Зміст цієї цікавої книж- ки такий: 1) Світова війна в її соціальних і господарських наслідках; 2) Причини і розви- ток східноєвропейської революції; 3) Транс- формації в суспільній структурі Європи; 4) Се- ло і місто; 5) Сільське господарство та ін- дустрія СРСР; 6) Націоналізована тяжка ін- дустрія у СРСР і сільське господарство; 7) Транспорт і сільське господарство у СРСР; 8) Зовнішній обмін і сільське господарство СРСР; 9) Валюта СРСР і селянство; 10) Кре- дит і закордонні капітали СРСР.

Д-р Дм. Донцов: Маса і провід. (Відбит- ка з ЛНВ. з 1930 р. кн. III і IV.). Стор. 38. Форм. 8°.

І. Калічак: «Руханка й спорт» україн- ської еміграції в ЧСР. Львів, 1930. Накладом «Сокола-Батька». Стор. 96. Форм. 16°.

«Культурна Людина». Наука для старих, а особливо для молодих про те, як жити з людьми, як поводитись в гостях, на вулиці, в читальні і т. д. Написала Іванна Блажкович. Львів, 1930. Накладом Української Вид. Спілки «Громада». Видавництво «Самоосвіта». Стор. 40. Форм. 16°.

«Polski kalendarz lekarski» na rok 1930. Rocznik V. Naklad i własność Księgarni Nowości we Lwowie. Str. 910. Format 16°. Treść: Buletyn terapeutyczny; Klimato- i balneoterapia; Zdrojo- wiska polskie; Uzdrowiska polskie; Uzdrowiska za- graniczne; Leczenie światłem elektrycznym; Lecze- nie lampą kwarcową i sztucznym światłem; Dje- tetyka; Najważniejsze zabiegi lekarskie; D-та Ber- gера; Diagnostyka i leczenie tuberkuliny; Leczenie odma sztuczna; Surowice i szczepionki; Badania laboratoryjne; O złamanach kostnych kończyn; Dział rozpoznawczo-leczniczy.

ЖУРНАЛИ:

«ЛІТЕРАТУРНО - НАУКОВИЙ ВІСНИК». Річник XXIX. Т. СІ. Книжка IV. За квітень 1930. Зміст: Н. Лівницька: Пристрасть; Е. Маланюк: Голос землі; Е. Бражкович: Зелений шум; Олі- вер Ови: Діра в пливні; Б. Кабарівський: Тріпо- га; ген. М. О. Павленко: Спогади; Микола Ві- конський: * * *; Дм. Донцов: Маса і провід; Пилип Франк: Значіння сучасних (фізичних)

